

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Українського
державного університету
залізничного транспорту
«29» серпня 2025 року
протокол № 7

ВВЕДЕНО В ДІЮ

наказом ректора

№ 86 від «29» серпня 2025 р.

В.о. ректора

Сергій ПАНЧЕНКО

ПОЛОЖЕННЯ

**про організацію та проходження педагогічної практики
здобувачами ступеня доктора філософії
в Українському державному університеті залізничного транспорту**

Харків 2025

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає мету, зміст, обсяг, організацію, порядок проходження та оцінювання педагогічної практики здобувачів ступеня доктора філософії в Українському державному університеті залізничного транспорту (далі – Університет).

1.2. Педагогічна практика є освітнім компонентом практичної підготовки, передбаченим відповідною освітньо-науковою програмою, навчальним планом та індивідуальним навчальним планом здобувача ступеня доктора філософії.

1.3. Положення розроблено відповідно до: Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (у чинній редакції); Статуту Університету; Положення про організацію освітнього процесу в Університеті; Положення про оцінювання результатів навчання та проведення контрольних заходів в Університеті; локальних нормативних актів Університету з питань практичної підготовки та академічної доброчесності; відповідної освітньо-наукової програми, навчального плану, робочої програми та/або силабусу педагогічної практики.

1.4. Дія цього Положення поширюється на аспірантів очної (денної) та заочної форм здобуття освіти, а також на здобувачів ступеня доктора філософії поза аспірантурою, для яких педагогічна практика передбачена освітньо-науковою програмою та індивідуальним навчальним планом.

1.5. У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених законодавством. Для цілей цього Положення аспіранти та здобувачі ступеня доктора філософії поза аспірантурою разом іменуються здобувачами.

1.6. Норми загальних локальних актів Університету з питань практичної підготовки застосовуються до педагогічної практики здобувачів у частині, що не суперечить постанові Кабінету Міністрів України № 261, відповідній освітньо-науковій програмі та цьому Положенню.

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Метою педагогічної практики є набуття здобувачами компетентностей, необхідних для планування, організації та здійснення освітнього процесу в закладі вищої освіти, застосування сучасних методів викладання, оцінювання результатів навчання та дотримання академічної доброчесності.

2.2. Основними завданнями педагогічної практики є:

- ознайомлення з нормативним та навчально-методичним забезпеченням освітнього процесу;
- формування вмінь визначати результати навчання, планувати структуру та зміст навчальних занять;
- відвідування та педагогічний аналіз навчальних занять, участь у їх підготовці й організації, виконання навчально-методичних та інших практичних педагогічних завдань;
- застосування очних, дистанційних і змішаних технологій навчання відповідно до умов організації освітнього процесу;
- формування навичок об'єктивного оцінювання, надання зворотного зв'язку та академічної комунікації;
- дотримання вимог академічної доброчесності, професійної етики, охорони праці, безпеки та захисту персональних даних;
- здійснення самоаналізу виконаної педагогічної діяльності та підготовка звітної документації.

2.3. Результати навчання педагогічної практики конкретизуються відповідною освітньо-науковою програмою та робочою програмою і/або силабусом педагогічної практики.

3 ОБСЯГ І ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Обсяг педагогічної практики, строки її проходження, розподіл видів діяльності та форма підсумкового контролю визначаються відповідною освітньо-науковою програмою, навчальним планом підготовки здобувачів ступеня доктора філософії та програмою педагогічної практики.

3.2. Практична педагогічна діяльність здобувача може включати відвідування та педагогічний аналіз навчальних занять, участь у їх підготовці й організації, асистування науково-педагогічному працівникові, підготовку навчально-методичних матеріалів, участь в оцінюванні результатів навчання і проведенні консультацій, виконання окремих педагогічних завдань, а також інші види діяльності, передбачені програмою практики та індивідуальним планом її проходження.

3.3. Конкретний перелік видів педагогічної діяльності та їх обсяг для кожного здобувача визначаються індивідуальним планом проходження практики відповідно до навчального плану і програми педагогічної практики.

3.4. Теми, освітні компоненти, академічні групи, строки, форми та способи підтвердження виконаної роботи визначаються індивідуальним планом педагогічної практики, який складається здобувачем і погоджується керівником практики до її початку.

3.5. Самостійне проведення здобувачем навчальних занять або їх окремих частин здійснюється, якщо це передбачено навчальним планом, програмою практики та індивідуальним планом її проходження, з урахуванням готовності здобувача, специфіки освітнього компонента та умов організації освітнього процесу.

4 ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

4.1. Педагогічна практика проводиться на кафедрі Університету, яка реалізує відповідну освітньо-наукову програму та може забезпечити виконання програми практики в повному обсязі. За обґрунтованої потреби практика може проводитися на іншій кафедрі Університету або в іншому закладі вищої освіти за погодженням гаранта освітньо-наукової програми та відділу аспірантури і докторантури.

4.2. Строки проходження педагогічної практики визначаються навчальним планом, графіком освітнього процесу та індивідуальним навчальним планом здобувача.

4.3. Направлення здобувачів на педагогічну практику, визначення строків, бази практики та керівників практики оформлюються наказом ректора Університету не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку практики.

4.4. Загальне організаційне супроводження педагогічної практики та облік її проходження здійснює відділ аспірантури і докторантури. Навчально-методичне забезпечення і безпосередню організацію практики здійснює кафедра, на якій проводиться практика.

4.5. Керівник практики призначається наказом ректора з числа науково-педагогічних працівників кафедри, які мають досвід викладання відповідних освітніх компонентів. Науковий керівник здобувача може бути призначений керівником практики за умови наявності відповідного досвіду та можливості забезпечити виконання програми практики.

4.6. Завідувач кафедри:

- забезпечує можливість виконання здобувачем індивідуального плану практики;
- погоджує освітні компоненти, академічні групи, види діяльності та графік практики;
- забезпечує розгляд звіту та оформлення результатів підсумкового контролю;
- подає до відділу аспірантури і докторантури необхідні відомості та документи.

4.7. Керівник практики:

- проводить установчу консультацію та доводить до відома здобувача результати навчання, завдання і критерії оцінювання;
- погоджує індивідуальний план практики;
- консультує щодо підготовки навчально-методичних матеріалів;
- спостерігає та оцінює виконання здобувачем практичних педагогічних завдань, а в разі проведення ним занять або їх частин — відвідує та оцінює їх;
- контролює виконання індивідуального плану практики в обсязі та за видами діяльності, визначеними навчальним планом і програмою практики;
- перевіряє звіт і матеріали, що підтверджують виконання індивідуального плану практики, оцінює результати практики та оформлює результат підсумкового контролю;

4.8. Здобувач:

- своєчасно виконує індивідуальний план і програму практики;
- дотримується правил внутрішнього розпорядку, академічної доброчесності, професійної етики та безпеки;
- не допускає розголошення персональних даних та іншої інформації з обмеженим доступом;
- готує передбачені індивідуальним планом навчально-методичні матеріали та погоджує їх із керівником практики до виконання відповідних завдань;
- веде облік виконаної роботи та подає звіт у встановлений строк.

4.9. У разі запровадження дистанційного або змішаного режиму освітнього процесу педагогічна практика може проводитися з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, документування виконаної педагогічної діяльності та досягнення визначених результатів навчання.

5 ЗАРАХУВАННЯ ПОПЕРЕДНЬОЇ ВИКЛАДАЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

5.1. Науково-педагогічна робота здобувача може бути зарахована як виконання педагогічної практики лише за умови її відповідності результатам навчання, змісту та обсягу практики, визначеним освітньо-науковою програмою, робочою програмою і цим Положенням.

5.2. Для розгляду питання про зарахування здобувач подає на ім'я ректора через відділ аспірантури і докторантури:

- заяву;
- довідку з місця роботи із зазначенням посади, періоду роботи та обсягу педагогічного навантаження;

- відомості, що підтверджують відповідність попередньої педагогічної діяльності результатам навчання, змісту та обсягу практики, установленим чинними освітньо-науковою програмою, навчальним планом і програмою педагогічної практики;

- навчально-методичні матеріали та інші докази виконаної педагогічної діяльності;

- характеристику або висновок керівника відповідного структурного підрозділу;

- інші документи, передбачені робочою програмою педагогічної практики.

5.3. Документи подаються не пізніше ніж за два тижні до початку педагогічної практики за графіком. Документи, видані іншою установою, засвідчуються підписом уповноваженої особи та печаткою за наявності.

5.4. Питання про зарахування попередньої викладацької діяльності розглядає завідувач кафедри на підставі поданих здобувачем документів та висновку керівника практики про їх відповідність результатам навчання і вимогам практики. Рішення оформлюється в установленому в Університеті порядку та передається до відділу аспірантури і докторантури.

5.5. Характеристика або рекомендована оцінка з місця роботи не є самостійною підставою для автоматичного зарахування практики чи виставлення найвищого бала.

5.6. До здобувачів ступеня доктора філософії поза аспірантурою застосовується такий самий порядок підтвердження й оцінювання результатів педагогічної практики. Наукова або науково-технічна діяльність, що не включає викладацької роботи, не зараховується як педагогічна практика.

5.7. У разі часткової відповідності попередньої викладацької діяльності керівник практики визначає невиконані результати навчання та види діяльності, які здобувач повинен виконати відповідно до індивідуального плану практики.

6 ЗВІТНІСТЬ І ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

6.1. Після завершення педагогічної практики здобувач подає керівнику практики:

- індивідуальний план педагогічної практики з відмітками про виконання;

- звіт про проходження педагогічної практики;

- навчально-методичні матеріали та інші результати виконання педагогічних завдань, передбачені індивідуальним планом;

- документи та матеріали, що підтверджують виконання індивідуального плану практики;
- результати самоаналізу виконаної педагогічної діяльності;
- інші матеріали, передбачені робочою програмою та/або силабусом.

6.2. Звіт подається протягом 10 календарних днів після завершення практики, але не пізніше строку проведення підсумкового контролю, визначеного графіком освітнього процесу.

6.3. Формою підсумкового контролю є диференційований залік. Для його проведення здобувач подає керівникові практики звіт і передбачені програмою практики матеріали, що підтверджують виконання індивідуального плану практики. Керівник практики перевіряє подані матеріали, оцінює досягнення результатів навчання за встановленими критеріями та виставляє підсумкову оцінку.

6.4. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою з переведенням у національну шкалу та шкалу ЄКТС. Конкретний розподіл балів за видами діяльності та вимірювані критерії визначаються робочою програмою та/або силабусом педагогічної практики й доводяться до відома здобувачів до початку практики.

Бали	ЄКТС	Національна оцінка	Результат для заліку
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	Зараховано
75–81	C	Добре	Зараховано
69–74	D	Задовільно	Зараховано
60–68	E	Задовільно	Зараховано
35–59	FX	Незадовільно	Не зараховано
0–34	F	Незадовільно	Не зараховано

6.5. Позитивний результат становить від 60 до 100 балів. Незалежно від загальної кількості набраних балів практика не може бути зарахована без документального підтвердження виконання здобувачем індивідуального плану практики в обсязі та за видами діяльності, визначеними навчальним планом і програмою педагогічної практики.

6.6. Підсумкова оцінка вноситься керівником практики до відомості обліку успішності, індивідуального навчального плану здобувача та інших інформаційних систем і документів Університету відповідно до встановленого порядку.

6.7. Повторне проходження підсумкового контролю, ліквідація академічної заборгованості та апеляція результатів здійснюються відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання та проведення контрольних заходів в Університеті.

7 ОБЛІК І ЗБЕРІГАННЯ ДОКУМЕНТІВ

7.1. Кафедра забезпечує облік виконаної здобувачами педагогічної діяльності, поданих звітів та результатів оцінювання педагогічної практики.

7.2. Підписаний звіт, висновок керівника практики та відомість передаються до відділу аспірантури і докторантури для зберігання відповідно до номенклатури справ. Матеріали, що містять персональні дані інших осіб, подаються у знеособленому вигляді.

8 ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Це Положення набирає чинності з дати, визначеної наказом ректора після його затвердження Вченою радою Університету.

8.2. Зміни та доповнення до цього Положення затверджуються в установленому в Університеті порядку.

8.3. У разі зміни законодавства відповідні нормативно-правові акти застосовуються безпосередньо.

Додаток 1

до Положення про організацію та проходження педагогічної практики
здобувачами ступеня доктора філософії

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Здобувач _____

Спеціальність _____

Освітньо-наукова програма _____

Кафедра _____

Строк практики _____

Керівник практики _____

№	Вид педагогічної діяльності	Зміст / тема	Освітній компонент, група або база	Строк	Відмітка
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					

Обсяг і види педагогічної діяльності визначаються відповідно до навчального плану, програми педагогічної практики та цього індивідуального плану.

Здобувач _____

Керівник практики _____

до Положення про організацію та проходження педагогічної практики
здобувачами ступеня доктора філософії

ЗВІТ ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Здобувач _____
 Спеціальність та освітньо-наукова програма _____
 Кафедра _____
 Строк практики _____
 Наказ про направлення на практику _____
 Керівник практики _____

1 ВІДОМОСТІ ПРО ВИКОНАННЯ ПРАКТИКИ

Складова	Заплановано	Виконано	Підтвердження
Ознайомлення з організацією освітнього процесу			
Відвідування та педагогічний аналіз занять			
Участь у підготовці й організації освітньої діяльності			
Навчально-методична робота			
Інші види діяльності за індивідуальним планом			

2 СТИСЛИЙ ОПИС ВИКОНАНОЇ РОБОТИ

[illegible]

САМООЦІНКА ТА ВИСНОВКИ

Здобувач _____ «__» _____ 20__ року

ВИСНОВОК КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

Підсумкова оцінка: _____ балів, _____

Керівник практики _____ «__» _____ 20__ року

Результат: практика зарахована / не зарахована; оцінка _____ балів, ЄКТС ____

до Положення про організацію та проходження педагогічної практики
здобувачами ступеня доктора філософії

Ректорові Українського державного університету залізничного транспорту
здобувача _____
спеціальності _____
освітньо-наукової програми _____

ЗАЯВА

Прошу розглянути питання про зарахування моєї попередньої викладацької діяльності як виконання педагогічної практики. Додані документи підтверджують відповідність результатам навчання, змісту та обсягу практики, установленим чинними освітньо-науковою програмою, навчальним планом і програмою педагогічної практики.

До заяви додаю:

1.

2.

3.

4.

5.

«__» _____ 20__ року _____
підпис ім'я та прізвище

ПОГОДЖЕНО

Науковий керівник _____ «__» _____ 20__ року
Завідувач кафедри _____ «__» _____ 20__ року